

POSTANOWIENIE

składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego

Dnia 3 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)
SSN Marek Dobrowolski
SSN Elżbieta Karska (sprawozdawca)
SSN Paweł Księżak
SSN Oktawian Nawrot
SSN Adam Redzik
SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr 57/2022 z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie sprawozdania partii politycznej KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja o źródłach pozyskania środków finansowych w 2019 r.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 3 listopada 2022 r.

**na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesza postępowanie
do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny sprawy o
sygnaturze P 2/19.**

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: „PKW”) działając na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 372 dalej: „ustawa o partiach

politycznych”) uchwałą nr 57/2022 z 1 sierpnia 2022 r., postanowiła odrzucić sprawozdanie partii politycznej KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja o źródłach pozyskiwania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2019 r. z powodu naruszenia art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadniając podjęte postanowienie, Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, że w okresie sprawozdawczym partia polityczna KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja (dalej: „Partia” lub „Skarżąca”) wykazała, że w okresie sprawozdawczym uzyskała przychody w łącznej kwocie 2 229 744,70 zł.

Analiza sprawozdania finansowego Partii oraz złożonych przez Partię wyjaśnień wykazała, że Partia przyjęła nieprawidłowo dwie wpłaty. Zdaniem PKW Partia naruszyła tym art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Pierwsza wpłata była 21 listopada 2019 r. w kwocie 10,25 zł. Została ona zwrócona darczyńcy 9 marca 2020 r., jako wpłacona nieprawidłowo, ale ze względu na dokonanie operacji po ponad trzech miesiącach od wpływu tych środków na konto (a zatem po upływie trzydziestodniowego terminu określonego ustawą) i dokonywanie w tym czasie wydatków z rachunku Partii nie może zostać uznana za zwrot i potraktowana jako nieprzyjęcie tych środków w rozumieniu art. 39a ust. 2 ustawy o partiach politycznych.

Druga wpłata miała miejsce 31 grudnia 2019 r. i opiewała na kwotę 60,00 zł. Nie została ona zwrócona darczyńcy, który pozostał nieznany, ani przekazana na rzecz Skarbu Państwa.

Jak też podkreśliła PKW dysponowanie przez partię polityczną środkami pieniężnymi pochodzącymi z nieudokumentowanych źródeł stanowi naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, niezależnie od przyczyny tego naruszenia, co w świetle art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych, stanowi podstawę odrzucenia sprawozdania finansowego Partii, ma charakter kategori czny i nie pozostawia żadnego marginesu ocen, np. uwzględniania proporcji kwoty środków przyjętych z niedozwolonych źródeł do ogólnej kwoty przychodów partii politycznej, a także tego, czy naruszenie wskazanych przepisów

nastąpiło w sposób umyślny, czy też z powodu nieznamomości przepisów ustawy o partiach politycznych.

W skardze z 12 sierpnia 2022 r. na powyższą uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej partia KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja zarzuciła:

- rażące naruszenie przez Państwową Komisję Wyborczą przepisów prawa materialnego – a to przepisów art. 25 ust. 1 i art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych – poprzez ich wadliwą interpretację oraz błędne zastosowanie przez PKW,

- rażące naruszenie przepisów postępowania poprzez niewyjaśnienie wszelkich faktów i okoliczności istotnych dla prawidłowego zbadania i poprawnego rozpoznania sprawy będącej przedmiotem rozstrzygnięcia wyżej powołanej uchwały PKW, jak również poprzez niedozwoloną – jaskrawie dowolną i oczywiście uznaniową – ocenę przez PKW danych będących w jej posiadaniu (wynikających z badanego przez PKW sprawozdania Partii skarżącej) – dokonaną na niekorzyść Partii.

Skarżąca wniosła o zmianę skarżonego postanowienia poprzez wydanie przez Sąd Najwyższy orzeczenia o przyjęciu sprawozdania Partii o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2019 r., względnie o przekazanie sprawy Państwowej Komisji Wyborczej do ponownego rozpoznania wraz z wiążącymi PKW wytycznymi Sądu Najwyższego.

Skarżąca złożyła również w skardze wniosek, aby na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483 ze zm., dalej: „Konstytucja RP”) oraz art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. 2019, poz. 2393) Sąd Najwyższy przed merytorycznym rozpoznaniem niniejszej sprawy przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu następującego pytanie prawne:

„Czy art. 25 ust. 1 i art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 372) w zakresie, w jakim nie określają wiążących Państwową Komisję Wyborczą kryteriów istotności, jest zgodny z art. 11

ust. 1 i ust. 2 Konstytucji RP ?”

W związku z powyższym Skarżąca wniosła także o zawieszenie postępowania przed Sądem Najwyższym do czasu udzielenia przez Trybunał Konstytucyjny odpowiedzi na wyżej przedstawione pytanie prawne.

W uzasadnieniu skargi Skarżąca podniosła przede wszystkim, że jako jedyną podstawę prawną odrzucenia sprawozdania PKW podała przepis art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Nie było żadnych innych powodów lub podstaw do odrzucenia całości sprawozdania niż zakwestionowanie bez dostatecznych podstaw przelewów na sumę 70,25 zł (10,25 zł i 60,00 zł).

Dlatego pierwszą kwestią wymagającą rozstrzygnięcia jest pytanie prawne: Czy PKW może odrzucić całość sprawozdania finansowego partii politycznej (oceniając, że partia polityczna przyjęła w okresie sprawozdawczym środki pochodzące z „nieuprawnionego źródła”) tylko i wyłącznie ze względu na tak minimalne – wręcz nieistotne wartościowo w kontekście całości sprawozdania – kwoty „wątpliwych” (tylko dla PKW!) przelewów?

Skarżąca podkreśliła, że termin „źródło finansowania” nie posiada w ustawie o partiach politycznych swojej dostatecznie precyzyjnej definicji ustawowej, a co za tym idzie znaczenie tego terminu, winno być ustalane w oparciu o ogólne, językowo-znaczeniowe kryteria pojęciowe. Wątpliwe jest, czy tak znikome transfery (przelewy) mogą być w ogóle uznane za jakiegokolwiek zjawisko, które można by było określić mianem „źródła”; przy tak niskiej ich istotności, można mówić co najwyżej raczej o minimalnych tego źródła składnikach, fragmentach lub strumieniach, a co za tym idzie – odrzucanie całości „źródła” (tj. uznanie, że doszło do przyjęcia w okresie sprawozdawczym środków pochodzących z „nieuprawnionego źródła”) jest absurdem nie tylko na gruncie czysto prawnym, ale także zdroworozsądkowym.

Zdaniem skarżącej niezbędne jest poddanie rozumnej ocenie kryteriów istotności norm opisanych w przepisach art. 25 ust. 1 i art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych.

Dalej skarżąca wskazała, że PKW dopuściła się rażącego naruszenia przepisów postępowania przez niewyjaśnienie wszelkich faktów i okoliczności istotnych dla prawidłowego zbadania i poprawnego rozpoznania kwestii „wątpliwych” przelewów jak również poprzez niedozwoloną, jaskrawie dowolną i oczywiście

uznaniową ocenę przez PKW danych będących w Jej posiadaniu – dokonaną jednostronnie i całkowicie na niekorzyść Partii mimo, iż PKW mogła w sposób całkowicie uprawniony i mający oparcie w przepisach prawa (posiadając te same dane) ocenić badane informacje na korzyść skarżącej Partii.

Nieprawdą jest w ocenie skarżącej, że Partia korzystała ze środków pochodzących ze źródeł nieuprawnionych do ponoszenia kosztów na rzecz Partii w pełnym, czyli realnym zakresie, przeciwnie PKW nie wykazała naruszenia przez Partię art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, tzn. nie udowodniła w żaden sposób, aby Partia korzystała w rzeczywistym wymiarze z takich źródeł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie sądowe podlega zawieszeniu z mocy art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., bowiem rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Obecnie w Trybunale Konstytucyjnym toczy się bowiem sprawa o sygn. P 2/19 zainicjowana pytaniem prawnym Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2018 r., sygn. I NSW 14/18, w przedmiocie zgodności z Konstytucją RP art. 38a ust. 2 pkt 4 w związku z art. 25 ust. 1, art. 38 ust. 1 pkt 3, art. 38d ustawy z dnia 17 czerwca 1997 r. o partiach politycznych.

Zaskarżając uchwałę oraz wnosząc o zadanie pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego oraz o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania sprawy zainicjowanej wnioskowanym pytaniem, Skarżąca przywołała zastrzeżenia odnośnie zgodności z Konstytucją RP analogicznych przepisów, do tych, co do których zostały wyrażone zastrzeżenia w wyżej przytoczonym pytaniu prawnym.

Z tego względu, biorąc pod uwagę tożsamość problemów prawnych, sformułowanych w niniejszej skardze i w sprawie toczącej się przed Trybunałem Konstytucyjnym, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.